

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Освітня програма	39305 Середня освіта (Англійська та німецька мови)
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	39305
Назва ОП	Середня освіта (Англійська та німецька мови)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.02 Мова і література (англійська)
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Шерудило Андрій Васильович, Данильченко Ірина Валеріївна, Яцишин Діана Володимирівна, Білюк Інна Леонідівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	21.04.2020 р. – 23.04.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://fisf.sspu.edu.ua/media/attachments/2020/03/02/vidomosti-pro-samootciniuvannia-an.pdf
Програма візиту експертної групи	https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/rozklad_roboti_eg_563-e_4e9ed.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Експертна група підтвердила і доповнила факти звіту самоаналізу. Наявні в акредитаційній справі та надані експертам нормативні документи, а також уточнені в процесі дистанційної акредитаційної експертизи фактичні дані щодо організації освітнього процесу в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка підтверджують можливість підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем навчання на ОП “Середня освіта (Англійська та німецька мови)”. Під час роботи експертна група пересвідчилася, що підстав про схвалення рішення у відмові в акредитації ОП немає. Освітня програма загалом відповідає критеріям оцінювання якості, а виявлені слабкі сторони й недоліки є несуттєвими, що не применшує значення її реалізації. Зміст освітньої програми чітко-структурований, її обсяг є відповідним вимогам законодавства щодо навчального навантаження і надає можливості здобувачам сформувати усі необхідні професійні компетентності та soft skills, передбачені поєднанням процесу навчання та дослідження. Контрольні заходи та оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими та дозволяють з'ясувати, наскільки здобувач зміг досягти запланованих результатів навчання. Застосовуються різні методи та форми оцінювання для перевірки запланованих результатів навчання. Усі здобувачі проінформовані про вимоги щодо оцінювання освітнього компонента на початку його вивчення. Існує система зворотнього зв'язку зі студентами щодо оцінювання. В ЗВО систематично проводяться заходи, спрямовані на популяризацію академічної доброчесності. Склад, наукова спрямованість і академічна та професійна кваліфікація науково-педагогічного персоналу в цілому відповідають ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності ЗВО та достатні для успішної реалізації ОП. У ЗВО визначені та оприлюднені вимоги до осіб, які обираються на посади науково-педагогічних працівників, запроваджено конкурсний відбір. ЗВО забезпечує умови для професійного розвитку викладачів, постійного та безперервного підвищення їх кваліфікації, доступ до всіх ресурсів, необхідних для професійного розвитку. Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти. В академічній спільноті ЗВО сформована культура якості освіти. Освітня програма постійно оновлюється і має всі необхідні ресурси для розвитку провадження освітнього процесу на цій ОП.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Дистанційна акредитаційна експертиза дала змогу експертній групі переконатися, що освітня програма “Середня освіта (Англійська та німецька мови)” є актуальною й затребуваною, оскільки передбачає формування професійних компетентностей майбутніх учителів англійської мови та світової літератури, теоретична і практична підготовка яких вичерпно відповідатиме навчально-методичним вимогам до організації й реалізації освітнього процесу у ЗНЗ. Обсяг, зміст і програмні результати освітньої програми відповідають вимогам чинного законодавства і предметній сфері підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної ОП. Здобувачі освіти розуміються на стандартах академічної доброчесності, формах та критеріях оцінювання, проведенні контрольних заходів та процедурі оскарження їх результатів. Академічна та /або професійна кваліфікації викладачів відповідає цілям та програмним результатам, заявленим у цій ОП. Академічна кваліфікація майже по всім викладачам забезпечується наявністю відповідної освіти та/або науковою діяльністю у сфері спеціальності. Конкурсний добір НПП здійснюється прозоро, відповідно до нормативної бази. Роботодавці активно приймають участь у реалізації ОП, залучені до аудиторних занять, тренінгів. Викладачам створені сприятливі умови для їх професійного розвитку (безкоштовні тренінги та конференції, курси підвищення кваліфікації тощо), надається матеріальне та моральне заохочення. Спостерігається гарний психологічний клімат. Матеріально-технічна база перебуває у процесі модернізації (лінгфонний кабінет).

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

У відомостях про самооцінювання ОП були розбіжності з сайтом і нормативними документами (некоректно оформлені посилання, таблиці), але під час експертизи адміністрація ЗВО і гарант ОП швидко зреагували на це, надавши доступ до всіх необхідних матеріалів. Слабкі сторони ОП не є принциповими та можуть бути легко виправленими при перегляді програми: дисципліни вільного вибору не у повній мірі забезпечують формування повноцінної індивідуальної освітньої траєкторії кожного здобувача, зокрема вивчення німецької мови забезпечується дисциплінами вільного вибору; правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті знаходяться в стадії розробки; відсутність чіткого порядку здійснення академічної мобільності усіма учасниками освітнього процесу, зокрема недостатня участь здобувачів у програмах міжнародної академічної мобільності; епізодичне залучення представників роботодавців до освітнього процесу. Рекомендації ЕГ з подальшого удосконалення освітньої програми є наступними: 1) конкретизувати стратегічні завдання розвитку ЗВО в контексті факультетів або напрямів чи оприлюднити на сайті стратегічні плани розвитку факультетів, кафедр; 2) розробити заходи з оптимізації повноцінного набору академічних груп для забезпечення повноцінного формування індивідуальної освітньої траєкторії; 3) розглянути можливість запровадження дуальної освіти за ОП; 4) забезпечити участь студентів у програмах міжнародної академічної мобільності; 5) переглянути процедуру моніторингу якості навчальних дисциплін для забезпечення своєчасного оновлення рекомендованої літератури; 6) розглянути можливість залучення роботодавців до викладання профільних дисциплін; 7) посилити публікативну активність викладачів у виданнях, що індексуються міжнародними наукометричними базами; 8) дотримуватися регламенту оприлюднення ОП для громадського обговорення та залучати усіх стейкхолдерів до процесу її періодичного перегляду; 9) удосконалити навігацію по сайту.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Аналіз освітньої програми “Середня освіта (Англійська та німецька мови)” показав наявність чіткої цілі: підготовка висококваліфікованих учителів англійської мови та світової літератури, здатних та готових вирішувати типові професійні завдання щодо організації й здійснення навчально-виховного процесу з іноземних мов та світової літератури в ЗЗСО, та які володіють професійно вагомими якостями особистості вчителя. Зазначена ціль, по суті, відповідає місії та стратегії Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (далі - СумДПУ), прописаних в Стратегічному плані-концепції інноваційного розвитку СумДПУ на 2011-2020 роки (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/stragichnyi_plan_sumdpu_2020_184a7.pdf) й зазначеній місії у Плані роботи Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка на 2019-2020 навчальний рік (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/plan_roboti_2019-2020_n_d42d6.pdf), зокрема щодо якісної підготовки кваліфікованих педагогічних працівників і формування високого рівня професійних компетентностей, громадянських та етичних якостей майбутніх учителів для північно-східного регіону України, що реалізується шляхом гармонійного поєднання фундаментальності та фаховості освіти, наукових досліджень й інтеграції ЗВО в європейський і світовий освітній простір.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

СумДПУ враховує позиції і потреби стейкхолдерів щодо формулювання цілей і програмних результатів навчання, що підтверджено під час онлайн зустрічей. За доцільне вважаємо зазначити, що опитування роботодавців щодо задоволеності якістю підготовки фахівців у СумДПУ імені А.С.Макаренка є формою участі роботодавців у системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (https://sspu.edu.ua/media/attachments/2020/02/24/opytuvannia_robotodavciv_fisf_i_2019-2020.pdf). Рецензія, заступника директора КУ Сумської класичної гімназії Сумської міської ради, учителя-методиста англійської мов, Пушко І.І. є додатковим підтвердженням факту, що ще на етапі проектування освітньої програми усі зацікавлені сторони могли ознайомитись з її проектом та внести пропозиції. З боку академічної спільноти участь у рецензуванні цієї ОП брала к.пед.н., доцент кафедри англійської філології Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського Т.В. Глазунова. Налагоджений зв'язок і комунікацію ЗВО із роботодавцями підтверджують участь останніх у засіданнях круглого столу (29.11.19 р.), під час якого вони надали рекомендації і побажання щодо подальшого розвитку ОП, а також й позитивні відгуки роботодавців, які є у вільному доступі на сайті СумДПУ (https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/vidguki_steykholderiv_c38d9.pdf). Зокрема, директор Миропільського НВК Гордієнко В.І., директор КУ Сумська спеціалізована школа І ступеня № 30 Сопіна Л.М, директор Степанівської філії Степанівської ЗОШ І-ІІІ ступенів Бузовська Н.М. зазначають високий рівень підготовки і фаховість здобувачів вищої освіти за акредитовуваною ОП. З метою забезпечення високої якості професійної підготовки випускників СумДПУ на основі взаємодії та комплексної співпраці з роботодавцями щодо вдосконалення освітніх програм здобувачів вищої освіти наказом ректора № 97 від 10.02.2020 р. «Про затвердження складу експертних рад стейкхолдерів за освітніми програмами» було затверджено Експертну раду роботодавців зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ у складі з 8 осіб, на першому засіданні якої було визначено план роботи Ради на 2020 р. (протокол № 1 від 12.03.20 р.). Онлайн зустрічі підтвердили той факт, що співпраця між усіма учасниками освітнього процесу налагоджена на достатньому рівні, що також засвідчують подані на офіційному сайті університету Результати онлайн опитування здобувачів (https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/dodatok_1_e9e80.pdf) щодо якості викладання та організації навчання, а також оцінки якості отриманої освіти випускниками-бакалаврами факультету іноземної та слов'янської філології.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Визначаючи цілі та програмні результати навчання ОПП “Середня освіта (Англійська та німецька мови)”, ЗВО урахував тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевий і регіональний контексти, а також досвід аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. Це підтверджено введенням до освітньої програми, зокрема навчальної дисципліни “Практика усного та писемного мовлення (4 курс)” нових тем за результатами участі у тренінгу «2019 Sumy Media Literacy Institute», залученням до штату викладачів-практиків носіїв іноземної мови - Венді Фінлейсон (English Language Fellow Program, 2018 – 2019 н.р.), Лоренса Кана (Peace Corps, 2018 – 2020 р.р.), експертів галузі (міжуніверситетський науково-практичний семінар «Mobile- and Computer-based Technologies in Teaching English», М.С. Глазунов, ВДПУ імені М. Коцюбинського, КНЛУ тощо. На факультеті активно розвивається міжнародна співпраця, зокрема, кафедра германської філології підтримує тісний зв'язок з Німецькою службою академічних обмінів (DAAD), Фондом Роберта Боша, Гете-Інститутом, що дозволяє переймати досвід іноземних колег. Доцільним вважаємо зазначити, що наявність Ресурсного центру професійного розвитку вчителів англійської мови, пріоритетним напрямком діяльності якого є співпраця з Корпусом Миру США в Україні, Регіональним відділенням з питань викладання англійської мови, Відділом преси, освіти та культури Посольства США в Україні, безсумнівно сприяє поширенню зарубіжного досвіду з підготовки вчителів, обмін результатами дослідницької роботи з зарубіжними навчальними та науковими закладами. Онлайн зустрічі зі стейкхолдерами підтвердили, що випускники цієї спеціальності дійсно затребувані на ринку праці, оскільки мають належну ґрунтовну теоретичну та практичну підготовку, яку безпосередньо отримують під час проходження практики у ЗНЗ. Наявні договори про співпрацю ЗВО та ЗНЗ міста є вагомим підтвердженням тому: СумДПУ та КУ Олександрівська гімназія Сумської міської ради (договір № 1 від 18.01.2017 р.); СумДПУ та КУ Сумська гімназія №1 Сумської міської ради (договір № 3 від 23.01.2017 р.); СумДПУ та КУ Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №1 ім. В.Стрельченка (договір № 4 від 23.01.2017р.); СумДПУ та КУ Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №2 (договір № 5 від 23.01.2017р.) тощо. Варто зазначити, що викладачі кафедр, які викладають на ОП активно приймають участь у стажуваннях як у провідних ЗВО України так і за її межами: доц. Бондаренко В.О., доц. Подосиннікова Г.І., ст. викл. Коробова Ю.В. – м. Харків, 2019; викл. Шевцова Н.О. – м. Київ, 2019; доц. Коваленко А.М., доц. Коваленко С.М. – м. Ніжин, 2018; доц. Буренко Т.М. – м. Харків, 2018; проф. Школяренко В.І. – Ерфуртський університет (Німеччина, 2017); доц. Багацька О.В., доц. Алексенко С.Ф., доц. Козлова В.В. – Північний національний університет м. Іньчуань провінція Нінся (Китай, 2016), що, своєю чергою, отримало певне відображення в ОП і це дає змогу стверджувати про актуальність та важливість реалізації цієї ОП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Попри те, що Стандарт вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) ще не затверджений, ця ОП (додаток 1) розроблена з урахуванням вимог Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня, а її реалізація забезпечує досягнення результатів навчання, визначених у НРК.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ЕГ дійшла висновку, що сильною стороною цієї ОП є її затребуваність в сучасних умовах розвитку загальної середньої освіти, суспільства та ринку освіти загалом. Розробка та впровадження програми і затвердження освітніх компонентів ОП відбувається у співпраці усіх стейкхолдерів. Позитивним є практична спрямованість ОП, що уможливорює фахову підготовку здобувачів. Опис ОП відповідає потребам здобувачів і усіх інших зацікавлених сторін (стейкхолдерів) і має свій регіональний контекст. Відповідність ОП Національній рамці кваліфікацій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Онлайн зустрічі підтвердили той факт, що співпраця з роботодавцями налагоджена на достатньому рівні, проте рекомендовано залучати їх і до обговорення ОП (за потреби) під час засідань кафедр і документально це оформлювати. Зважаючи, що Стратегічний план розвитку СумДПУ розроблений на період 2011-2020, рекомендуємо у новому конкретизувати стратегічні завдання розвитку ЗВО в контексті факультетів або напрямів чи оприлюднити на сайті стратегічні плани розвитку факультетів, кафедр.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

У зв'язку з тим, що зазначені слабкі сторони є несуттєвим недоліком у контексті Критерію 1, бо не мають значного впливу на відповідний аспект якості освітньої програми, експертна група оцінює Критерій 1 як такий, що має рівень відповідності В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОП “Середня освіта (Англійська та німецька мови)” становить 240 кредитів ЄКТС, обсяг освітніх компонентів, спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти становить 180 кредитів ЄКТС (з них цикл практичної підготовки становить 16, 5 кредитів ЄКТС), загальний обсяг вибіркових компонент становить 60 кредитів ЄКТС (з них 51 кредит ЄКТС відведений на вибір дисциплін з циклу професійної підготовки та дисципліни вибору з університетського переліку 9 кредитів ЄКТС), що відповідає ст. 5 Закону України “Про вищу освіту”.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст освітньої програми чітко структурований, освітні компоненти мають логічну послідовність і взаємопов'язаність, що відображено у структурно-логічній схемі ОП. Освітні компоненти поділено на змістовні блоки: загальної підготовки та спеціальної підготовки, дисципліни вільного вибору філологічного та літературознавчого спрямування й дисципліни вибору з університетського переліку. Формування загальних компетентностей загалом забезпечується вивченням циклу обов'язкових дисциплін, що уможливило досягнення заявлених в ОП цілей навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Освітня програма “Середня освіта (Англійська та німецька мови)” передбачає набуття здобувачами вищої освіти знань про систему мови, дидактичну систему, фонетичну, лексичну, морфологічну й стилістичну системи англійської та німецької мов; опанування здобувачами методичної компетентності вчителя англійської мови і світової літератури ЗЗСО, традиційними й інноваційними підходами до вирішення складних спеціалізованих задач й практичних проблем в галузі середньої освіти; і в результаті набуття здобувачами соціально-особистісних, загальнонаукових, інструментальних, спеціалізовано-професійних і загально-професійних компетентностей. Зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності. Запропоновані в ОП освітні компоненти, практична підготовка (педагогічна практика (навчальна), виховна практика в літніх оздоровчих таборах і виробнича педагогічна практика в школі) та підсумкова атестація проводиться у формі комплексного кваліфікаційного екзамену (письмового) з теорії та практики англійської мови та методики її викладання, світової літератури та психолого-педагогічних дисциплін більшою мірою відповідають методам, методикам та технологіям, якими має оволодіти майбутній вчитель англійської мови та світової літератури, що в сукупності дає можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання відображених у матрицях ОП. Зокрема, вибірковий блок містить компоненти, які дають змогу опанувати другу іноземну мову на достойному рівні. Онлайн спілкування зі студентами, які навчаються за цією ОП підтвердили можливість вільного вибору дисциплін із запропонованого переліку та їхню спрямованість на мовну підготовку майбутнього вчителя іноземної мови.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Право на вибір навчальних дисциплін здобувачів цієї ОП регламентується п.8 Положення про організацію освітнього процесу (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf). Для здобувачів вищої освіти, які вступили на навчання до Університету починаючи з 1 вересня 2019 року процедуру

обрання здобувачами освіти вибіркових дисциплін відображено у окремому Положенні про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/pro_vilny_vibir_disciplin_e84b5.pdf), в якому чітко прописано механізм її реалізації. Обсяг кредитів ЄКТС дисциплін вільного вибору студентів ОП “Середня освіта (Англійська та німецька мови)” складає від загального обсягу 25%, що відповідає нормам чинного законодавства. Робочі зустрічі зі здобувачами, які навчаються за ОП підтвердили їхню участь у процесі вибору дисциплін з метою формування загальних та професійних компетентностей. Структура ОП передбачає для здобувачів можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії (блок “Вибір із циклу професійної підготовки”), що засвідчила зустріч з ними. Дисципліни з блоку “Вибір із циклу загальної підготовки” дещо обмежують можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії кожного здобувача, зважаючи на невелику наповненість академічних груп, але на позитивну думку здобувачів щодо процесу вибірковості це суттєво не впливає.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів освіти, на яку навчальним планом передбачено 16,5 кредитів, є окремим освітнім компонентом ОП, який включає педагогічну практику (навчальну) (3 кредити – 4 семестр), виховну практику в літніх оздоровчих таборах (4,5 кредити – 7 семестр) і виробничу педагогічну практику в школі (9 кредитів – 8 семестр). Організація і проведення практик регламентується Положенням про проведення практики студентів Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_praktiku_20dc6.pdf). Відповідно до кожного виду практики розроблені робочі програми, які були представлені експертній групі гарантом. Зокрема, робоча програма педагогічної практики (навчальної) для студентів 2 курсу містить технічну помилку щодо кількості годин, відведених на її проходження згідно навчального плану 2016 року. Кожна практика організовується відповідно до угод із ЗЗСО м. Суми (перелік угод наведено в контексті Критерію 1). Супровід здобувача здійснюється досвідченими вчителями та керівниками практики від ЗВО. Під час онлайн зустрічі із роботодавцями підтверджено, що у цілому усі види практик є пропедевтичним компонентом для опанування здобувачами необхідних практичних навичок майбутнього вчителя. Водночас під час ознайомлення з СО та робочих зустрічей експертна група з'ясувала, що визначення змісту освітніх компонентів ОП здійснювалося на основі аналізу ключових тенденцій інноваційної моделі «наскрізної» методичної підготовки майбутніх учителів ІМ, апробованої в межах реалізації проекту Британської Ради в Україні «Шкільний вчитель нового покоління», згідно якої студенти-майбутні вчителі набувають практичного досвіду роботи в школі, починаючи з 3-го семестру як спостерігачі. Відповідно, рекомендуємо розглянути можливість перегляду періодизації шкільної практики, розширити можливості перебування здобувачів у ЗЗСО через імплементацію методичних днів (наприклад, один раз на два тижні), що якісно сприятиме підготовці здобувачів до майбутньої роботи в школі.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Формування соціальних навичок відбувається під час проведення навчальних занять з використанням інтерактивних методів навчання (моделювання проблемних ситуацій та кейсів, диспути, евристичні бесіди, мозковий штурм тощо), проєктів і презентацій, ігрових технологій (сюжетно-рольова гра дидактична гра), а також через спілкування здобувачів із викладачами під час практичної підготовки, участь в організації та проведенні соціально-виховних заходів тощо. Зважаючи на гуманітарну спрямованість ОП можна констатувати, її цілі, завдання, зміст й усі дисципліни циклу професійної підготовки та дисциплін вибіркових компонент повною мірою сприяють набуттю здобувачами освіти soft skills, необхідних для майбутнього вчителя англійської мови та світової літератури. Окрім того, здобувачі вищої освіти можуть формувати “м'які навички”, беручи участь у різних соціальних проєктах та літніх таборах (під час практичної підготовки), просвітницьких організаціях Сумщини. Соціальну підготовку здобувачів за ОП посилюють Ресурсний центр професійного розвитку вчителя, Міжуніверситетська науково-дослідна лабораторія сучасних технологій навчання ІМ і культур, студентська лабораторія методики навчання ІМ і культур, організовуючи для здобувачів різноманітні воркшопи, тренінги тощо. Участь студентів у таких заходах формує здатність кваліфіковано комунікувати за різних обставин, брати на себе відповідальність, приймати рішення, працювати в команді, логічно та креативно мислити тощо.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Оскільки відповідний професійний стандарт відсутній, розробники ОП орієнтувалися на вимоги Національної рамки кваліфікацій (постанова Кабінету Міністрів України №1341 від 23.11.2011 р. зі змінами та доповненнями) та Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти (наказ МОН №600 від 01.06.2016 р.).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг фактичного навантаження здобувачів вищої освіти співвідноситься з обсягом ОП у кредитах та збігається із заявленими ЗВО у відомостях самооцінювання ОП, що підтвердили зустрічі з науково-педагогічними працівниками та здобувачами. Обсяг навчального навантаження студентів регулюється п.5 Положення про організацію освітнього процесу

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf), згідно якого максимальне тижневе аудиторне навантаження для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра не повинно перевищувати 30 годин. Тижневе аудиторне навантаження здобувачів цієї ОП становить 23 години, що відповідає чинним вимогам і не призводить до перевантаження здобувачів вищої освіти. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів, у СумДПУ регламентується Положенням СРС (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_srs_92846.pdf), навчальним (робочим) планом, робочою програмою дисципліни. Співвідношення годин, відведених на аудиторну та самостійну роботу, зміст самостійної роботи визначається робочими програмами обов'язкових та вибіркового навчальних дисциплін. Загальний відсоток самостійної роботи цієї ОП становить у середньому – 58, 5 %, що відповідає вимогам чинного законодавства. Отже, обсяг окремих компонентів ОП повною мірою відбиває фактичне навантаження здобувачів та відповідає досягненню цілей і програмних результатів навчання за цією ОП.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за ОПП “Середня освіта (Англійська та німецька мови)” першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) галузі знань 01 Освіта за дуальною формою освіти не здійснюється. Проте, на думку ЕГ, ЗВО має всі потенційні ресурси для її впровадження у майбутньому.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг і зміст ОП “Середня освіта (Англійська та німецька мови)”. відповідає вимогам законодавства і предметній сфері. Компоненти ОП логічно пов'язані й дають змогу досягти заявлених програмних результатів навчання. ОП передбачає значну практичну підготовку здобувачів та забезпечує формування soft skills. ЗВО підтримує належний баланс між обсягом аудиторного навантаження здобувачів вищої освіти та обсягом годин, відведених на самостійне опрацювання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Відповідно до наявної фактичної ситуації щодо реального здійснення індивідуального вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін, рекомендовано розглянути можливість розширення блоку дисциплін вільного вибору й провадження заходів з оптимізації набору академічних груп з метою забезпечення повноцінного формування індивідуальної освітньої траєкторії кожного здобувача. Зважаючи на те, що ЗВО має налагоджену співпрацю з роботодавцями і активно залучає викладачів-практиків до участі в освітньому процесі, експертна група рекомендує запровадити дуальну освіту на ОП “ Середня освіта (Англійська та німецька мови)”.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Загалом ОП відповідає Критерію 2, проте простежуються несуттєві недоліки, які можна усунути у процесі подальшої реалізації ОП, тому критерій 2 оцінюємо як такий, що має рівень відповідності В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання, ухвалені рішенням Вченої ради університету (Протокол № 5 від 23 грудня 2019 року) та введені в дію наказом ректора № 618 від 23 грудня 2019 року, оприлюднені на офіційному сайті ЗВО за посиланням <https://sspu.edu.ua/media/attachments/2019/12/29/pravylya-priyomu-2020.pdf> . У Додатку 1 зазначеного документа містяться конкурсні пропозиції та ліцензійні обсяги для навчання на денній і заочній формах навчання за ОП (с. 62). Правила прийому на навчання достатньо мірою структуровані, викладені чітко і зрозуміло. Вони відповідають Умовам прийому МОН України 2020 р. та не містять ознак дискримінації для потенційних вступників на навчання за цією освітньою програмою. На окремій сторінці (<https://sspu.edu.ua/vstupna-kampaniia>) опублікована вся інформація, необхідна абітурієнту, а також оголошення та новини щодо вступу.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Вступ на перший курс на навчання за даною ОП відбувається у формі ЗНО або вступних іспитів та/або співбесіди у випадках, передбачених Умовами прийому МОН та Правилами прийому СумДПУ імені А. С. Макаренка. Мінімальний бал ЗНО визначається відповідно до Правил прийому університету. Програми вступних випробувань та програми співбесід містять перелік тем, на основі яких побудовані екзаменаційні питання, критерії оцінки знань вступників та характеристику завдань. Програми переглядаються та оновлюються щорічно. Чинні програми опубліковані на сайті ЗВО (<https://www.sspu.edu.ua/prohramy-vstupnykh-vyprobuvan#>). Для вступників на ОП немає обмежень та привілейованого доступу до навчання. Відповідно, правила прийому на навчання враховують особливості реалізації цієї ОП, адже програми вступних випробувань спрямовані на перевірку рівня сформованості в першу чергу іншомовної комунікативної компетентності, яка є необхідною для навчання за цією ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання в інших ЗВО регулюється Положенням про академічну мобільність студентів СумДПУ імені А. С. Макаренка, затвердженим наказом № 140 від 06 вересня 2013 року. Це Положення розміщене на сайті ЗВО за посиланням https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_akademichnu_mobilnist_studentiv_46e20.pdf . У пунктах 1.2-1.6 цього Положення визначено види, способи та підстави академічної мобільності, а також регламентовано право ЗВО затверджувати (у відповідних угодах) умови навчання і перебування учасників цих програм. Порядок перезарахування результатів навчання студентів-учасників програм академічної мобільності регулюється Положенням про перезарахування результатів навчання СумДПУ імені А. С. Макаренка, затвердженим наказом №420 від 30 вересня 2019 року https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_perezarahuvannya_rezultativ_navchannya_a4e48.pdf . Правила визнання і перезарахування результатів навчання є достатньо зрозумілими, чіткими і доступними для всіх учасників освітнього процесу. Зокрема, п. 1.2 зазначеного Положення передбачає можливість перезарахування на основі експертного оцінювання (при використанні інших кредитних систем) та автоматичний трансфер кредитів (на основі Договору про навчання, Договору про практику/стажування – п. 2.5). За відсутності таких Договорів, результати навчання перезараховує предметна комісія на основі академічної довідки, наданої студентом в іншому ЗВО (згідно п.5.5). Пп. 4.5-4.10 визначають порядок дії Індивідуального плану академічної мобільності студента. Розділ 5 окреслює повноваження координатора академічної мобільності. Його діяльність, колегіальність роботи предметної комісії, чіткість опису процедури перезарахування результатів (розділ 6) гарантують надійність цього процесу. Однак, оцінити реалізацію процедури визнання результатів навчання у іншому ЗВО неможливо, оскільки таких випадків за цією ОП не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюються пп. 2.4 та 3.2 Положення про порядок оцінювання знань студентів у ЕКТС організації освітнього процесу у СумДПУ імені А.С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinuvannya_ekts_9c538.pdf), що визнає право кафедр нараховувати здобувачам вищої освіти додаткові бали за інші види навчальної роботи, зокрема, за участь студентів у методичних майстер-класах, заняттях-тренінгах, науково-практичних конференціях, методичних семінарах тощо. П. 1.4. Положення про самостійну роботу студентів у СумДПУ імені А.С. Макаренка передбачено включення до самостійної роботи студентів різних видів неформальної освіти. Під час зустрічі студенти

засвідчили, що вони проінформовані щодо цих правил, та розповіли, що участь у змаганнях, конкурсах, залучення до тренінгів, майстер-класів були зараховані їм як частина модуля з певної дисципліни, зокрема з методики викладання іноземних мов.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими, зрозумілими й загальнодоступними. Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті знаходяться в стадії розробки. Рекомендовано активізувати в Сумському державному педагогічному університету ім. А.С. Макаренка роботу щодо розвитку неформальної освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП має значний рівень узгодженості з якісними характеристиками за цим критерієм та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 3, проте простежуються несуттєві недоліки, які вже у процесі усунення, тому критерій 3 оцінюємо як такий, що має рівень відповідності В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Зазначені в ОП “Середня освіта (Англійська та німецька мови)” форми та методи навчання і викладання спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти фахових компетентностей через поєднання теоретичних та практичних засад навчання, і відповідають вимогам студентоцентрованого підходу під час реалізації освітнього процесу. Академічні традиції СумДПУ щодо викладання іноземних мов враховують Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти як надійне джерело встановлення ПРН, які здобувачі досягають на різних етапах навчання. З урахуванням майбутніх потреб і пріоритетів здобувачів значну частку практичних занять на цій ОП присвячено важливим питанням методичної підготовки студентів (20,5 кредитів в циклі професійної підготовки). Опанування мови здобувачами освіти як засобу спілкування відбувається через залучення до процесу викладання практиків, носіїв мови, з США (представники English Language Fellow Program, 2018 – 2019 н.р., Peace Corps, 2018 – 2020 р.р).
Результати онлайн опитування здобувачів (https://sspu.edu.ua/media/attachments/2020/02/21/opytuvannia_studentiv_fisf.pdf, https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/dodatok_1_e9e80.pdf) щодо обраного стилю викладання та методів організації навчального процесу (оцінені в середньому на 8,3 бали) підтверджують їхню задоволеність навчанням за ОП. Під час проведення робочих зустрічей зі здобувачами вищої освіти експертна група дійшла висновку про відповідність ОП засадам академічної свободи через варіативність навчальних дисциплін, що дозволяє ЗВО підготувати вчителів з достойним рівнем компетентності педагогічного працівника, здатного розвивати власну навчальну автономію.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформування здобувачів вищої освіти про освітній процес, цілі, зміст та програмні результати навчання відбувається традиційно (дошки розкладів, інформаційні дошки, під час кураторських годин, практичних занять

тощо) та через офіційний веб-сайт СумДПУ (<https://sspu.edu.ua/>). З робочими програмами дисциплін здобувачі можуть ознайомитися на сайті університету та в методичному кабінеті кафедри, за якою вони закріплені. Аналіз документації та зустрічей з викладачами кафедр, які залучені до реалізації ОП, та здобувачами дали змогу ЕГ дійти висновку, що цілі, зміст та очікувані результати навчання, порядок та критерії оцінювання за кожним освітнім компонентом програми представлені у кожній робочій програмі. Їхне оприлюднення студентам відбувається на перших заняттях з кожної навчальної дисципліни. На сайті кафедри наявні всі робочі програми навчальних дисциплін. Деякі освітні компоненти мають силабуси і це є свідченням того, що викладачі усвідомлюють сучасні наявні реалії, модернізують і оновлюють свій підхід до викладання, однак ознайомившись з цими силабусами, ЕГ рекомендує переглянути підхід до їхнього створення і наповнення. Крім того, згідно Положення про застосування елементів дистанційного навчання (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/zastoselemdistnavchannya_08052.pdf) учасники освітнього процесу також мають доступ до електронної платформи, яка відкрита лише для внутрішнього користування. Відповідальними за змістовне наповнення та збереження матеріалів веб-ресурсу є науково-педагогічний працівник (викладач), який здійснює викладання дисципліни, завідувач кафедри та гарант освітньої програми. Під час акредитаційної експертизи гарант ОП (Подосиннікова Ганна) надала ЕГ доступ до системи Moodle, якою вони користуються для провадження освітнього процесу в позааудиторний час й в умовах карантинних обмежень.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

СумДПУ забезпечує поєднання навчання і наукових досліджень під час реалізації ОП “Середня освіта (Англійська та німецька мови)”, створюючи відповідні для цього умови. Здобувачі вищої освіти беруть участь у міжвузівських, регіональних, всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях/ семінарах («Мандрівні дні німецької мови» «Deutschtag Mobil Nord-Ost-Route» (2018 р.), «Оцінювання якості освіти у вищій та середній школі України та Німеччини» «Bildungsqualitätsmanagement an Schulen und Hochschulen (Ukraine -Deutschland)» (2019 р.), долучаються до написання наукових студентських статей, які містять нові теоретичні та практичні результати дослідження відповідно до спеціальностей та видаються окремим збірником: Матеріали I Всеукраїнської наукової інтернет-конференції (17 листопада 2017) (https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/zbirnik_2017_2f9c7.pdf), Матеріали II Всеукраїнської наукової інтернет-конференції (19-20 листопада 2018) (https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/zbirnik_2018_8eaa4.pdf), Матеріали звітної студентської наукової конференції (16-18 квітня 2019) (https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/zbirnik-vesna_2019_a02b4.pdf), Матеріали III Всеукраїнської наукової інтернет-конференції (12 листопада 2019) (https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/zbirnik_2019_e6863.pdf). Викладачі залучають учасників освітнього процесу до участі у студентських наукових товариствах та проблемних групах, науково-дослідних лабораторіях; Синхронічне та асинхронічне дослідження різнорівневих одиниць німецької мови: лінгвокультурологічний і соціолінгвістичний аспекти (д.ф.н., проф. Школяренко В.І.), Міжуніверситетська науково-дослідна лабораторія сучасних технологій навчання іноземних мов і культур (к.п.н., доц. Подосиннікова Г.І.). Ресурсний центр професійного розвитку вчителів англійської мови організовує як для викладачів так і студентів науково-методичні семінари, семінари-практикуми з методики викладання англійської мови. З метою популяризації науки на факультеті іноземної та слов'янської філології працює Бюро наукового товариства молодих учених. Також здобувачі беруть участь у Всеукраїнських студентських олімпіадах та конкурсах, посідаючи призові місця (<https://onedrive.live.com/view.aspx?resid=68696B3E65309B90!24729&ithint=file,docx&authkey=!ABtdRMHANOZQGrA>). Більш детальна інформація щодо студентської наукової складової представлена на сторінках кафедр, які забезпечують викладання за цією ОП, у розділі Студентська наукова робота, (<https://fisf.sspu.edu.ua/studentaska-naukova-robota-tprgm>) Позитивним моментом вважаємо відсутність елементів фіктивності будь-яких наукових заходів і проєктів, які реалізує ця ОП.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Оновлення змісту навчальних дисциплін відбувається з урахуванням вимог як сучасного ринку освітніх послуг, практичного досвіду, здобутого НПП під час стажувань (доц. Бондаренко В.О., доц. Подосиннікова Г.І., ст. викл. Коробова Ю.В. – м. Харків, 2019; викл. Шевцова Н.О. – м. Київ, 2019; доц. Коваленко А.М., доц. Коваленко С.М. – м. Ніжин, 2018; доц. Буренко Т.М. – м. Харків, 2018; проф. Школяренко В.І. – Німеччина, 2017; доц. Багацька О.В., доц. Алексенко С.Ф., доц. Козлова В.В. – Китай, 2016, тощо), досвіду іноземних ЗВО та організацій (Цюнтайський педагогічний інститут (Китай), Німецька служба академічних обмінів (DAAD), Фонд Роберта Боша (Німеччина), Гете-Інститут (Німеччина), товариство Захід-Схід (Австрія) тощо), так і досвіду проходження студентами практики у ЗНЗ, літніх таборах. Наповнення навчальних дисциплін було продемонстровано експертній групі у системі Moodle, яка допомагає авторам дисциплін систематично діагностувати й узгаальнювати помилки здобувачів і врахувати ці труднощі в подальшій організації освітнього процесу і відповідно оновленні змісту навчальних дисциплін освітніх компонентів. Позитивним моментом вважаємо той факт, що ЗВО забезпечує належний зворотний зв'язок (<https://fisf.sspu.edu.ua/serednia-osvita-mova-i-literatura-anhliiska>) зі здобувачами, заохочує відгуки від роботодавців.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Під час акредитаційної експертизи підтверджено факт співпраці СумДПУ з закордонними ЗВО: (Китай) (угода про спільну освітню діяльність «академічна мобільність 3+1 і 2+1», «скорочений термін навчання 3+2», «обмін студентами» 2017 - 2022 рр.), Університет імені Яна Длугоша (Польща) (безстроковий), тощо. Академічна мобільність учасників освітнього процесу реалізується на підставі міжнародних договорів про співробітництво, координується відділом міжнародних зв'язків (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/2110/polozhennya_pro_viddil_mizhnarodnih_zvyazkiv_nove_2018_6fbdf.pdf) й регулюється відповідним положенням для здобувачів (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_akademichnu_mobilnist_studentiv_46e20.pdf). Ознайомлення НПП та здобувачів із новими освітніми тенденціями уможливлено також, крім заявлених у відомостях даних, шляхом забезпечення ЗВО доступу до освітніх передплатених ресурсів (<https://library.sspu.edu.ua/peredplacheni-resursi/>). Наукова бібліотека ЗВО також надає доступ і до міжнародних інтернет-джерел і ресурсів, зокрема Scopus та Web of Science, всім учасникам освітнього процесу для їхнього ознайомлення із сучасними досягненнями світової науки в галузі педагогіки, філології (<https://library.sspu.edu.ua/>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Методи навчання і викладання спрямовані на розвиток загальних і професійних компетентностей майбутніх учителів та в повній мірі відповідають заявленим цілям в ОП. ЗВО збалансовано планує освітній процес з урахуванням концепції навчальної автономії здобувачів та їхніх навчальних потреб задля досягнення ПРН зазначених в ОП. Позитивним вважаємо значну частку практичних занять, присвячених важливим питанням методичної підготовки студентів - майбутніх учителів (20,5 кредитів в циклі професійної підготовки). Також до позитивних моментів варто віднести наявність Ресурсного центру професійного розвитку вчителів англійської мови, який поєднує функції бібліотеки, читального залу, приміщення для проведення семінарів і практичних занять на ОП фахівцями-носіями мови з США.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Відсутність чіткого порядку здійснення академічної мобільності усіма учасниками освітнього процесу. Експертна група рекомендує посилити цю компоненту через своєчасне інформування як викладачів, так і здобувачів про можливість участі у таких проєктах, розширення списку університетів-партнерів.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Ураховуючи змістовність і суттєвість дотримання ЗВО вимог Критерію 4 щодо відповідності форм та аспектів реалізації навчання і викладання, інформування здобувачів вищої освіти про освітній процес, імплементацію досліджень в освітній процес, критерій 4 оцінюємо як такий, що має рівень відповідності В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

У СумДПУ імені А.С.Макаренка застосовуються різні методи та форми оцінювання (поточні контрольні заходи, контрольні роботи, семестрові екзамени та заліки, атестація здобувачів) для перевірки запланованих результатів навчання. Графіки проведення семестрових контрольних заходів є доступними та інформативним і розміщуються на дошці оголошень денного та заочного відділень та на сайті університету <https://rozklad.sspu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>. Кількість запланованих форм підсумкового контролю та їх розподіл планують, відповідно до навантаження студентів. Загальні форми контрольних заходів та система оцінювання здобувачів вищої освіти визначені в розділі 4 Положення про організацію освітнього процесу https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf, Положенні про порядок оцінювання знань в Європейській кредитно-трансферній системі організації освітнього

процесу

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinyuvannya_ekts_9c538.pdf, оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів визначено в Положенні про розгляд скарг та звернень громадян у СумДПУ імені А.С. Макаренка, вимоги до якісного та добросовісного оцінювання окреслюються в Кодексі академічної доброчесності СумДПУ імені А.С.Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf. Усі дисципліни освітньої програми мають розроблені та затверджені робочі програми навчальних дисциплін, де є розділ «критерії оцінювання результатів навчання» та розділ «засоби діагностики результатів навчання». Окремі робочі програми містять розділи «критерії оцінювання видів роботи для поточного контролю», «критерії оцінювання навчальних досягнень на практичних заняттях», «критерії оцінювання завдань самостійної роботи», «критерії оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки студента для підсумкового контролю з дисципліни». Усі навчальні програми заздалегідь оприлюднюються на сайті СумДПУ. Спількування зі студентами засвідчило, що вони поінформовані про вимоги щодо оцінювання освітнього компонента на початку його вивчення. Для більшості з них, критерії оцінювання у цілому є чіткими та зрозумілими, і за необхідності вони можуть отримати роз'яснення від НПП. Наявні критерії переважно дозволяють встановити досягнення більшості результатів навчання за ОП.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарту вищої освіти за цією спеціальністю немає, але підсумкова атестація здобувачів першого рівня вищої освіти (бакалавр) відбувається шляхом складання кваліфікаційного екзамену (письмового) з теорії та практики англійської мови та методики її викладання, світової літератури та методики її викладання та психолого-педагогічних дисциплін, який обрано з урахуванням вимог Національної рамки кваліфікацій (7 рівень) (постанова Кабінету Міністрів України №1341 від 23.11.2011 р. зі змінами та доповненнями) та Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти та рекомендацій Міністерства освіти і науки України № 14/18.2481 від 02.03.2005 року відповідно до освітньої програми на відкритому засіданні екзаменаційної комісії.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів регулюється Положенням про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС організації освітнього процесу у СумДПУ імені А.С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinyuvannya_ekts_9c538.pdf, п. 4.7 Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ імені А.С. Макаренка, п. 5 Положення про проведення практик у СумДПУ імені А.С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_praktiku_20dc6.pdf, Кодексом академічної доброчесності СумДПУ імені А.С.Макаренка, https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf, робочими програмами навчальних дисциплін і програмами практик, програмою комплексного кваліфікаційного екзамену. Об'єктивність підсумкового контролю забезпечує відкритий характер екзаменаційної комісії (п.4.7.3. Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ імені А.С. Макаренка). https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf. У процесі отримання спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) за ОПІ Середня освіта (Англійська та німецька мови) діють процедури запобігання конфлікту інтересів: занесення результатів поточного контролю до журналів обліку роботи академічної групи, контроль за своєчасним і повним його здійсненням; публічний і полісуб'єктивний характер оцінювання та звітування за результатами практик; колегіальний характер комісії при повторному перескладанні екзамену. Під час інтерв'ювання учасників освітнього процесу з'ясовано, що за час існування програми не було випадків, які б потребували врегулювання конфліктів між здобувачами ВО та екзаменаторами. Студенти, яких було відраховано, не мали підстав оскаржувати таке рішення. Порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів відбувається відповідно до Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії у СумДПУ імені А.С. Макаренка (п.п. 4–5). https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_ekzamenkomisiyu_90a24.pdf.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Питанням дотримання академічної доброчесності в СумДПУ приділяється посиленна увага. Вченою радою ЗВО ухвалено Кодекс академічної доброчесності СумДПУ імені А.С.Макаренка

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у СумДПУ імені А.С.Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_vnutrishnogo_zabezpechennya_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_ta_yakosti_vo_620e3.pdf, Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/2polozhennya_pro_komisiyu_z_pitan_etiki_ta_akademichnoyi_dobrochesnosti_c3eb7.pdf. В СумДПУ моніторинг якості освітнього процесу та контроль академічної доброчесності здійснює центр забезпечення якості вищої освіти, який працює згідно положення https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/3polozhennya_pro_centr_zabezpechennya_yakosti_vischoyi_osviti_429fb.pdf. В СумДПУ імені А. С. Макаренка використовується програмне забезпечення з метою перевірки академічних текстів на відсутність/наявність плагіату. Є можливість перевірки уповноваженою особою Наукової бібліотеки на етапі представлення матеріалів робіт на академічний плагіат (ліцензійний договір з ТОВ «Плагіат» про надання права користування антиплагіатним програмним забезпеченням (код за ДК 021:2015 72250000-2 послуги пов'язані із системними та підтримкою). Проте, в результаті інтерв'ювання гарантів освітніх програм встановлено, що перевірка курсових робіт здобувачів освіти означеною програмою та іншими технічними можливостями наразі не здійснюється. Викладачі контролюють і відповідають особисто за якість означених досліджень. Оригінальність та якість студентських наукових видань контролює науково-методична комісія та керівники публікацій, які можуть використовувати не ліцензійні версії програм перевірки на плагіат. Інтерв'ювання здобувачів вищої освіти підтвердило факт систематичної популяризації академічної доброчесності першим проректором, центром забезпечення якості вищої освіти, гарантом освітньо-професійної програми, науковими керівниками. Ініціативою представників факультету в Комісії з питань етики та академічної доброчесності організовано просвітницькі заходи для кращого усвідомлення студентами вимог академічної доброчесності. До робочої програми з курсу «Основи наукових досліджень» включено питання проблематики технологій цитування, оформлення бібліографічного опису, форм прояву академічної недоброчесності; перевірки наукових робіт на плагіат.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильними сторонами освітньо-професійної програми у контексті Критерію 5 є: чіткість і зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання здобувачів вищої освіти; систематична популяризація академічної доброчесності; забезпечення системи якості освіти постійним моніторингом основних показників; супроводження контрольних заходів, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічної доброчесності системою внутрішніх положень СумДПУ імені А.С.Макаренка.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Процедура дотримання академічної доброчесності та технічної перевірки на оригінальність результатів наукової та науково-дослідної роботи, зокрема, курсових робіт, потребує вдосконалення системи контролю.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Освітньо-професійна програма у контексті Критерію 5 повною мірою відповідає вимогам, недоліки відсутні. Критерії оцінювання знань студентів є чіткими, зрозумілими, перебувають у відкритому доступі та дозволяють з'ясувати рівень засвоєння запланованих результатів навчання. У СумДПУ застосовуються різні методи та форми оцінювання для перевірки запланованих результатів навчання. Студенти своєчасно (до початку вивчення дисципліни) інформуються про особливості та вимоги оцінювання. Графік підсумкового оцінювання освітніх компонентів перебуває у відкритому доступі та своєчасно доводиться до студентів. У СумДПУ також встановлені чіткі правила для повторного перескладання заліків і іспитів (у випадку необхідності). Існує система зворотного зв'язку зі студентами щодо процедур оцінювання. У СумДПУ постійно проводяться заходи, спрямовані на популяризацію академічної доброчесності, проте не здійснюється перевірка на плагіат наданих здобувачами освіти результатів наукової та дослідної роботи, зокрема курсових робіт, ліцензованою програмою. У відповідності до освітньо-професійної програми атестація здобувачів здійснюється шляхом складання кваліфікаційного екзамену (письмового) який обрано з врахуванням вимог Національної рамки кваліфікацій (7 рівень) (постанова Кабінету Міністрів України №1341 від 23.11.2011 р. зі змінами та доповненнями) та Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти та рекомендацій Міністерства освіти і науки України № 14/18.2481 від 02.03.2005 року. Прописані вище сильні сторони і позитивні практики при аналізі діяльності ЗВО за критерієм 5 дозволили експертній групі зробити висновок про відповідність ОП за спеціальністю "014 Середня освіта" (бакалаврський рівень) рівню В за критерієм 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Освітній процес за освітньо-професійною програмою забезпечують висококваліфіковані науково-педагогічні працівники кафедр германської філології, практики англійської мови Гарантом освітньо-професійної програми є к.пед.н., доц. Подосиннікова Ганна Ігорівна, досвід та академічна кваліфікація якої дозволяють фахово викладати відповідні навчальні дисципліни та ефективно здійснювати координацію освітньої діяльності за даною освітньо-професійною програмою. Склад групи забезпечення спеціальності та викладачів, які реалізують освітній процес, дозволяють на належному рівні здійснювати підготовку здобувачів вищої освіти за даною освітньо-професійною програмою. Ця інформація знайшла своє підтвердження в процесі аналізу експертною групою базової освіти, стажу роботи, наукового ступеня, вченого звання науково-педагогічних працівників. Експертною групою проаналізовано додатково надану інформацію щодо базової освіти, підвищення кваліфікації, публікацій та встановлено відповідність науково-педагогічних працівників предметній області навчальних дисциплін, які викладаються. Науково-педагогічні працівники кафедр активно займаються науковою роботою.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний відбір викладачів ОП відбувається у відповідності з Порядком проведення конкурсного відбору https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/poryadok_provedennya_konkurs_vidb_pri_zamischenni_vakposad_nauk-ped_pracivnikiv_36of8.pdf, Статутом СумДПУ імені А.С.Макаренка, п. 6.4. Положення про організацію освітнього процесу https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf, пп. 1.3-1.6, Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/poryadok_pidvischennya_kvalifikaciyi_ped_i_nauk-ped_pracivnikiv_82d7f.pdf та передбачає відповідність претендентів Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності (Постанова Кабінету Міністрів України від 10.05.2018). Процедура здійснюється на засадах законності, гласності та відкритості. У результаті зустрічі з гарантом програми, а також з керівником відділу кадрів, першим проректором було встановлено, що під час проведення конкурсу на посади викладачів в першу чергу враховується їхній професіоналізм та спроможність забезпечити викладання відповідно до цілей ОП. У результаті зустрічі із НПП, було підтверджено факт того, що критерії добору не є формальними та дійсно втілюються в інституційну практику.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Залучення роботодавців до освітнього процесу за ОПП регламентується Законом України «Про залучення роботодавців до підготовки та перепідготовки кадрів освітніх та наукових процесів», Положенням про раду роботодавців https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_radu_robotodavciv_sumdpu_imeni_as_makarenka_5dc93.pdf та пп. 7.1.14, 7.1.15. Статуту СумДПУ імені А.С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf й відбувається на декількох етапах освітнього процесу. Під час зустрічі з роботодавцями було з'ясовано, що на етапі створення ОПП роботодавці брали участь у її розробці та рецензуванні (Пушко І.І., заст. директора КУ Класична гімназія СМР, м. Суми, Сумської області). На етапі реалізації ОПП роботодавців залучено до моніторингу сучасних вимог і практичних потреб спеціальності, результати якого враховуються кафедрою при коригуванні змісту робочих програм, що спрощує адаптацію випускників до умов професійної діяльності. Під час педагогічної практики потенційні роботодавці консультують практикантів та забезпечують зворотній зв'язок щодо якості їх підготовки шляхом надання характеристик та усного спілкування з викладачами ЗВО. Під час зустрічі встановлено той факт, що роботодавці беруть участь в конференціях і семінарах кафедри, спільних майстер-класах і тренінгах, олімпіадах, конкурсі-захисті наукових робіт слухачів Сумського відділення МАН (Клюніна Н.В.) та Інформаційно-методичного центру управління освіти і науки СМР (Марченко О.С.), проведенні науково-методичних досліджень (КУ ЗЗСО №1 м. Суми, КУ Класична гімназія м. Суми СМР).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Професіоналі-практики, експерти, представники роботодавців залучаються до забезпечення ОПП з метою створення професійно спрямованого освітнього середовища для підготовки здобувачів. Згідно з Угодою про співпрацю між Корпусом Миру США в Україні та СумДПУ імені А.С. Макаренка доброволець Корпусу миру Л. Кан в

межах реалізації проекту «Викладання англійської мови як іноземної» проводить майстер-класи для здобувачів, проводить засідання дискусійного клубу «English Club», вдосконалює та розробляє науково-методичні матеріали. За програмою «Спеціаліст з викладання англійської мови» стипендіат Державного департаменту США (English Language Fellow Program), американський викладач англійської мови В. Фінлейсон працює на кафедрі германської філології, бере участь в навчальній і науково-методичній роботі кафедри (наприклад, провела науково-методичний семінар «How to Prepare Active and Engaging Workshops»). Для здобувачів освіти проводяться заходи за участю: представників стейкхолдерів (майстер-клас «Gamification in the English Teaching Process», О. С. Чечулін, учитель КУ Класична гімназія м. Суми СМР); експертів галузі (міжуніверситетський науково-практичний семінар «Mobile- and Computer-based Technologies in Teaching English», М.С.Глазунов, ВДПУ імені М. Коцюбинського, КНЛУ); представників роботодавців (Сумська філія міжнародної компанії «Netcracker», презентації про розвиток ІТ технологій і можливості працевлаштування). З документальними підтвердженнями експертна група ознайомилась.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

З метою підвищення якості викладання за ОПП згідно з Положенням про порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників у СумДПУ імені А.С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/poryadok_pidvischennya_kvalifikaciyi_ped_i_nauk-ped_pracivnikiv_82d7f.pdf викладачі фахових дисциплін, які забезпечують реалізацію ОПП, підвищують кваліфікацію один раз на 5 років у формах: 1) стажування у провідних ЗВО України та за її межами (доц. Бондаренко В.О., доц. Подосиннікова Г.І., ст. викл. Коробова Ю.В. – м. Харків, 2019; викл. Шевцова Н.О. – м. Київ, 2019; доц. Коваленко А.М., доц. Коваленко С.М. – м. Ніжин, 2018; доц. Буренко Т.М. – м. Харків, 2018; проф. Школяренко В.І. – Німеччина, 2017; доц. Багацька О.В., доц. Алексенко С.Ф., доц. Козлова В.В. – Китай, 2016); 2) проходження курсів підвищення кваліфікації на базі університету. Ресурсний центр професійного розвитку вчителів англійської мови факультету іноземної та слов'янської філології СумДПУ імені А.С. Макаренка проводить семінари та майстер-класи (цикл науково-методичних семінарів «Ефективні стратегії навчання школярів у новій українській школі» (2019), тренінг «Нові можливості для професійного зростання» (2020)). Лабораторія дистанційного навчання СумДПУ імені А.С. Макаренка проводить тренінги з технології розробки дистанційних курсів на базі Moodle (2020), наразі з метою оптимізації навчального процесу впроваджуються елементи системи Moodle.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

В університеті створено систему стимулювання й заохочення викладачів, яка регламентується Положенням про преміювання працівників СумДПУ імені А.С. Макаренка, Положенням про встановлення надбавок і доплат працівникам університету, Положенням про порядок надання матеріальної та разової матеріальної допомоги працівникам СумДПУ імені А.С. Макаренка, Положенням про надання щорічної грошової винагороди педагогічним працівникам СумДПУ імені А.С. Макаренка за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків, які є складовою Колективного договору (додатки 3, 4, 11, 12) https://sspu.edu.ua/media/attachments/2019/11/05/kolektivniy_dogovor_2019-2022.pdf, Положення про почесні звання СумДПУ імені А.С. Макаренка, Положення про рейтингову систему оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників. Підсумкові рейтингові показники діяльності викладачів враховуються при обранні на посади, переведенні на нові посади, поданнях на нагородження, присвоєнні вчених та почесних звань; визначенні розміру матеріального заохочення. Викладачі кафедр занесені на Дошку пошани університету «Кращі імена». На базі Ресурсного центру та в межах роботи Міжуніверситетської науково-дослідної лабораторії сучасних технологій навчання іноземних мов і культур впроваджено комплекс заходів, спрямованих на розвиток професійної майстерності викладачів (методичні семінари, майстер класи, тренінги). Із метою подальшого формування професійної компетентності проводяться щорічні міжнародні та всеукраїнські конференції.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Професійна кваліфікація викладачів, задіяних у реалізації ОП, в повній мірі забезпечує досягнення визначених ОП цілей та результатів навчання, усі викладачі програми мають відповідність за академічною кваліфікацією. Процедури добору викладачів є прозорими та публічними.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Організація епізодичних гостьових/відкритих лекцій (майстер-класів, зустрічей), аудиторних занять на ОПП професіоналів-практиків (експертів галузі, представників роботодавців).

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Виходячи з релевантності викладеної інформації та питомої ваги підтверджуючих її фактів, в генеруванні підсумкової оцінки, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОП Критерію 6, тому критерій 2 оцінюємо як такий, що має рівень відповідності В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Експертна група під час огляду матеріально-технічної бази, що використовується під час реалізації освітньої програми, а також інтерв'ювання учасників освітнього процесу пересвідчилась у наявності та реальному використанні ресурсів, які є необхідними для викладання конкретних дисциплін. Експертною групою встановлено достатній рівень матеріально-технічних ресурсів, відповідно до цілей та програмних результатів навчання освітньої програми. Наукова бібліотека налічує близько 1 мільйона примірників, електронна бібліотека – понад 21500 документів, інституційний репозитарій eSSPUIR – більше 7000 документів, читальний зал з доступом до мережі Інтернет. Соціальні умови забезпечуються наявністю мережі закладів громадського харчування (є їдальня), відповідних спортивних споруд, трьох гуртожитків на 1448 місць. У СумДПУ є легкоатлетичний стадіон, гімнастична, ігрова й тренажерна зали, зала боротьби, басейн, спортивні майданчики, актова зала, медичний пункт, достатня кількість аудиторій з комп'ютерним устаткуванням й оновлений лінгафонний кабінет, який безпосередньо є важливим для якісної підготовки здобувачів саме цієї ОП. Усі учасники освітнього процесу мають вільний, безкоштовний доступ до вищезазначених матеріально-технічних ресурсів ЗВО й активно використовують їх як під час реалізації освітньої програми, так і у позааудиторний час.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників було встановлено, що заклад вищої освіти забезпечує безоплатне користування інфраструктурою та інформаційними ресурсами, які є необхідними для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Віртуальний огляд приміщень, зустрічі зі здобувачами вищої освіти й представниками студентського самоврядування та адміністрації дозволили встановити, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси. Завдяки тісній співпраці студентів і НПП, які викладають на цій ОП, та адміністрації ЗВО створено сприятливий психологічний клімат, що забезпечує психічне здоров'я стейкхолдерів. Керівництво і менеджмент ЗВО завжди дослухаються до пропозицій від студентського самоврядування, яке є повністю автономним.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Аналіз звіту про самооцінювання та результатів спілкування з фокус-групами дав підстави встановити, що в закладі вищої освіти забезпечується освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка. У контексті освітньої підтримки здобувачів вищої освіти експертною групою встановлено прямий зв'язок студентів з деканатом, викладачами, кураторами, студентським самоврядуванням, відділом соціальної та культурно-масової роботи. Інформаційна підтримка студентів здійснюється за допомогою дошок оголошень та офіційних

університетських соціальних мереж. У контексті консультативної та соціальної підтримки у ЗВО функціонує Соціально-психологічна служба, метою якої є сприяння розвитку особистісного, інтелектуального, професійного потенціалу студентів, формуванню готовності до самостійного життя після навчання, адаптації до нових соціальних умов. В університеті існують соціальні стипендії як метод підтримки студентів за соціальними категоріями (діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування; постраждалі ЧАЕС; учасники бойових дій та діти учасників бойових дій; діти, один з батьків яких загинув (пропав безвісті) або помер внаслідок поранення в АТО; діти-інваліди та особи з інвалідністю I-III групи; студенти із сімей, які отримують допомогу як малозабезпечені; внутрішньо переміщені особи). За результатами проведених опитувань рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою є досить високим.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Для осіб з особливими освітніми потребами виявлені умови реалізації права на освіту є задовільними. Відповідно до Правил прийому, особам з інклюзіями надається соціальний супровід під час вступу, професійна допомога у спілкуванні з іншими учасниками академічної спільноти. На цій ОП навчається 5 студентів з особливими освітніми потребами і для таких здобувачів освіти створено належні умови, зокрема у ЗВО наявні пандуси, з метою полегшення їхнього пересування територією університету згідно розкладу передбачений розподіл аудиторій, переважно, на першому поверсі.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО наявні чіткі і зрозумілі процедури вирішення конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких дотримуються під час реалізації ОП. Під час спільних зустрічей учасники академічної спільноти наголосили на забезпеченні інформаційної підтримки з боку ЗВО, а також анонімності, доступності та прозорості реалізації механізму вирішення конфліктних ситуацій. Опитані здобувачі освіти не потрапляли в конфліктні ситуації (зокрема, пов'язані з сексуальними домаганнями, дискримінацією, корупцією), але знають до кого вони можуть звернутися у разі потреби (деканат, студентське самоврядування, викладачі та ректорат ЗВО).

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ЗВО має потужно розвинуту навчальну матеріально-технічну базу, яка дозволяє проводити повний цикл підготовки висококваліфікованих спеціалістів; безоплатний доступ до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності; високий рівень задоволеності освітнім процесом і освітнім середовищем (побагання і пропозиції здобувачів вищої освіти мають практичну реалізацію); системна освітня, організаційна, соціально-психологічна, юридична та інформаційна підтримка здобувачів освіти; створені умови реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами є задовільними. Є безкоштовний доступ до Internet через Wi-Fi.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Експертна група рекомендує продовжувати позитивні практики щодо оновлення матеріально-технічної бази ЗВО (лінгафонний кабінет - гарний тому приклад), посилити ці заходи до читальної зали ЗВО з метою її ефективного функціонування у майбутньому.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Зважаючи на описані сильні сторони та позитивні практики та відсутність недоліків, експертна група дійшла висновку, що освітня програма відповідає Критерію 7 за рівнем А.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми відбуваються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ імені А. С. Макаренка, Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності у СумДПУ, Положення про освітні програми у СумДПУ імені А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_op_ff69e.pdf). Під час зустрічей із допоміжним адміністративним персоналом та представниками структурних підрозділів, експертна група дійшла висновку, що у ЗВО панує філософія надання якісної освіти.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Інтерв'ювання здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, а також представників органів студентського самоврядування засвідчило про залучення їх до процедур забезпечення якості. Здобувачі освіти підтвердили факт, що викладачі прислухаються до пропозицій і враховують їх під час формування робочих планів дисциплін. Більше 10% здобувачів входять до Вченої ради університету та факультету й залучаються до процедур забезпечення якості ОПП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час зустрічі із роботодавцями було підтверджено тісну і налагоджену співпрацю в контексті їх залученості до процесу періодичного перегляду освітньої програми, а також проведення науково-методичних семінарів, тренінгів, майстер-класів, конференцій, круглих столів тощо.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Незважаючи на те, що ця акредитація є первинною, практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників минулих років є досить поширеною. Під час відкритої зустрічі, до якої виявили бажання приєднатися випускники з попередньої ОП, встановлено, що тісний зв'язок випускників з університетом, факультетом, викладачами і здобувачами активно підтримується. Про це свідчить їх активне залучення до профорієнтаційної діяльності зі здобувачами у рамках якої надається інформація про свій професійний шлях та кар'єрне зростання; презентація власного професійного досвіду та інноваційних методик вирішення проблем на щорічних науково-практичних конференціях; проведення випускниками майстер-класів та семінарів для студентів на базі факультету чи на базі інституцій, де вони працюють.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Під час спілкування з учасниками усіх фокус груп, експертна група може стверджувати, що ЗВО вчасно реагує на недоліки в освітній діяльності з реалізації освітньої програми, існує системна рефлексія між усіма учасниками.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація цієї освітньої програми є первинною, тому результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти відсутні.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Аналіз звіту про самооцінювання, нормативної бази закладу вищої освіти та інтерв'ювання учасників освітнього процесу свідчать про те, що практика підтримки філософії надання якісної вищої освіти є досить поширеною. Культура якості вищої освіти сформована, академічна спільнота ЗВО підтримує філософію надання якісної освіти і колективи кафедр постійно працюють над удосконаленням ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Наявність в нормативних документах процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм і їх послідовне дотримання. Надання якісних освітніх послуг, висока культура науковості серед академічної спільноти факультету і цієї ОП, позитивні відгуки стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

У контексті Критерію 8 ЕГ рекомендує продовжити формування культури якості у ЗВО; розробити механізм для підтримки взаємозв'язку з майбутніми випускниками ОП, що акредитується; залучати всіх стейкхолдерів до перегляду ОП і зробити процедури перегляду, обговорення і оновлення ОП прозорішими, висвітлювати результати опитувань стейкхолдерів на веб-сайті ЗВО; покращити механізм врахування результатів опитування стейкхолдерів під час оновлення ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Зважаючи на вказані сильні сторони та позитивні практики, а також рекомендації, експертна група дійшла до висновку, що освітня програма відповідає рівню В за Критерієм 8, оскільки її недоліки не є суттєвими.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу регулюються Статутом СумДПУ https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf, Колективним договором СумДПУ https://sspu.edu.ua/media/attachments/2019/11/05/kolektivniy_dogovir_2019-2022.pdf, а також Правилами внутрішнього трудового розпорядку (протокол №5 від 27 грудня 2018 р.) https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/pravila_vnutrishnogo_trudovogo_rozporyadku_771fe.pdf. Іншими важливими документами є Кодекс академічної доброчесності (наказ № 420 від 30 вересня 2019 р.) https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf та Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників наказ №420 від 30 вересня 2019 року https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/poryadok_pidvischennya_kvalifikaciyi_ped_i_nauk-ped_pracivnikiv_82d7f.pdf. Крім вищезазначених документів, в університеті діє низка Положень: Про організацію освітнього процесу, затверджене наказом № 280 від 27 травня 2019 р., Про самостійну роботу студентів, наказ № 80 від 23 лютого 2016 р., Про студентське самоврядування (протокол № 1 від 02 листопада 2016 року) <https://sspu.edu.ua/media/attachments/2019/10/11/stud-samovriadvannia.pdf>, Про наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених, наказ № 473 від 30 жовтня 2017 року https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_naukove_tovarisstvo_sumdpu_66517_288820144_dd282.pdf Про академічну мобільність студентів, затверджене наказом № 140 від 06 вересня 2013 р., Про вільний вибір навчальних дисциплін студентами, затверджений наказом № 123 від 24 лютого 2020 року

https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/pro_vilniy_vibir_disciplin_e84b5.pdf , Про проведення практик студентів (наказ №576 від 26 грудня 2017 року)
https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_praktiku_20dc6.pdf, Про порядок оцінювання знань студентів, наказ № 35 від 24 лютого 2015 року
https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinyuvannya_ekts_9c538.pdf Про кваліфікаційну роботу, затверджене наказом № 490 від 19 червня 2017 року
https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_kvalifikaciynu_robotu_8aad4.pdf , Про наукову раду, наказ № 291 від 30 серпня 2018 р.
https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/2015/pryjmalna/polozhennya_pro_naukovu_radu_sumdpu_zi_zminami_pdf.io_3a414_520378873.pdf , Про раду роботодавців, наказ № 363 від 26 вересня 2016 року
https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_radu_robotodavciv_sumdpu_imeni_as_makarenka_5dc93.pdf, Документи оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО у відповідних розділах, напр. Документація, Нормативно-правова база і перебувають у відкритому доступі. Прописані правила і процедури, у проаналізованих документах, є переважно чіткими, прозорими й зрозумілими. Права та обов'язки дотримуються, жодних скарг від учасників освітнього процесу не було виявлено.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сайті університету у вільному доступі є платформа для обговорення освітніх програм, які готуються до затвердження: <https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/spetsialnosti>. Додано проекти освітніх програм у розробці та електронні адреси кафедр, куди розробники просять надсилати відгуки й рекомендації. Оскільки чинна програма уже затверджена, її немає у розділі «Освітні програми для обговорення» і будь-яких архівів у цьому розділі теж немає.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті ЗВО оприлюднено точну і достовірну інформацію про освітню програму (її опис та зміст, робочі програми всіх освітніх компонентів тощо). Експертна група переконана, що ця інформація є достатньою для потенційних вступників та майбутніх роботодавців, які заздалегідь можуть ознайомитися з цілями і програмними результатами навчання, а також освітніми компонентами цієї освітньої програми.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є чіткими, доступними, оновлюються відповідно до змін законодавства про вищу освіту і послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. Інформація є достатньою для потенційних вступників та майбутніх роботодавців, які заздалегідь можуть ознайомитися з цілями і програмними результатами навчання, а також освітніми компонентами цієї освітньої програми. Більшість необхідних документів, що регулюють освітній процес за ОП, оприлюднено на сайті ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Рекомендується організувати відкритий доступ та систему зворотнього зв'язку, можливо, на вебсторінці кафедри, з метою забезпечення можливості врахування позицій усіх бажаних стейкхолдерів. У відомостях про самооцінювання були подані некоректні посилання, але адміністрація ЗВО і факультету швидко зреагувала на це і скорегувала функціонування вебсайту кафедри і факультету. Не дуже зручна навігація по сайту з пошуку інформації.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Зважаючи на вказані сильні сторони та позитивні практики, а також рекомендації, експертна група дійшла до висновку, що освітня програма відповідає рівню В за Критерієм 9, оскільки її недоліки не є суттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>ОП Бакалавр (англ.+нім.).pdf</i>	pRSKrJgbM4nCpuAyJw4KcR/2cs7d2DhPQEEox+ro7qs=
Додаток	<i>Зведена інформація про викладачів АН додане.pdf</i>	Ru3Kk2jVqfsG2EjNojOY85pnfJv8tGP9V7UIoSmcuAI=

Додаток	Контингент студентів АН.pdf	qJU9j8EWq3R7YWE56ya+mImdQJM9GtO8loTVwH MKtmk=
---------	-----------------------------	--

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Білюк Інна Леонідівна

Члени експертної групи

Шерудило Андрій Васильович

Данильченко Ірина Валеріївна

Яцишин Діана Володимирівна